

MELLERUDS KOMMUN

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Elevhälsans medicinska insats

Läsåret 2020-2021.

Solweig Jonsson
Skolsköterska / MLA

Melleruds kommun 24/6 2021

Elevhälsans övergripande målsättning

Elevhälsans målsättning är att främja elevernas hälsa och utveckling. Verksamheten ska ha ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv i kontakten med eleverna och i arbetet med att skapa stödjande miljöer och relationer inom skolan. Elevernas utveckling mot skolans mål ska stödjas.

Organisation

Den medicinska delen av Elevhälsan har under läsåret bestått av skolsköterska Birgitta Trulsson under höstterminen som arbetat 100 %, hon har varit tjänstledig under vårterminen och då har Linn Skärlund innehaft hennes tjänst, Solweig Jonsson 100% och Anneli Stenberg 80 %.

Solweig Jonsson arbetar på Nordalsskolan 4 dagar i veckan och 1 dag på Fagerlidsskolan. Anneli Stenberg arbetar på Karoliner skolan 2 dagar i veckan, Åsebro skola 1 dag i veckan samt på Åsens skola 1 dag i veckan.

Birgitta Trulsson/ Linn Skärlund arbetar som tidigare på Rådaskolan inklusive sarskolan och Dahlstiernska gymnasiet. Mottagningsrummet är detsamma.

Som skolläkare har Mårten Hallberg fortsatt att tjänstgöra. Han har varit 9 tillfällen totalt under läsåret, 2 heldagar samt 7 halvdagar, däremellan har vi möjlighet att få råd via mail eller telefon.

Hälsobesök

Mål

Elevhälsans hälsobesök är en fortsättning på barnhälsovårdens besök och utgör basen för Elevhälsans medicinska insats (fortsättningsvis benämnd som EMI).

Alla elever i grundskolan och grundsarskolan ska enligt Socialstyrelsens riktlinjer erbjudas minst tre hälsobesök och i gymnasieskolan minst ett hälsobesök.

Hälsosamtal och en hälsoundersökning för elever i förskoleklass tillsammans med vårdnadshavare. Den består av längd, vikt, syn, hörsel samt kontroll av rygg.

Hälsosamtal och hälsoundersökning i åk 4 och på högstadiet i åk 7 eller 8, samt i gymnasiet åk 1.

Ofta har kommunerna egna basprogram som man följer, så även Mellerud. Det skiljer sig mellan kommunerna, man strävar efter en likvärdighet på sikt.

Hälsosamtalet är en del av elevhälsans hälsofrämjande arbete. Ett samtal mellan eleven och skolsköterskan syftar till att främja hälsa och förebygga ohälsa.

I hälsosamtalet uppmärksammas särskilt elevens kost- och motionsvanor, sömn, dygnsrytm, skärmtid och elevens upplevda fysiska och psykiska hälsa.

Genom ett elevcentrerat hälsosamtal får eleven en möjlighet att samtala och reflektera över sin hälsa, livsstil och skolsituation och utifrån det bli medveten om det är något som den kan påverka eller ändra.

Elever med kroniska sjukdomar eller olika former av funktionsnedsättningar kan behöva särskilda insatser från EMI för att få en bra skolsituation. Det gäller då främst information och vägledning till klasslärarna. Dessa elever sköts oftast av Barnhabiliteringen, specialistmottagningarna vid de olika sjukhusen i regionen, BUP eller NP-teamet i Uddevalla.

Skolsköterskan bör lägga stor vikt vid att försöka fånga upp elevens psykiska välbefinnande och kartlägga hinder för elevens utveckling och lärande. Skolsköterskan skall stödja och stimulera det positiva och friska hos varje elev.

Resultat och bedömning

EMI:s del har under läsåret erbjudit hälsobesök enligt basprogrammet så gott det har kunnat med anledning av pandemin.

F-6

Hälsosamtal och hälsoundersökning tillsammans med vårdnadshavare har under läsåret erbjudits alla elever i förskoleklass. Vårdnadshavarna har fått fylla i "Hälsouppgift för elev i förskoleklass" samt eleven har fått svara på frågor som rör skolans miljö, fritid, kamratskap mm. Med anledning av pandemin har dessa hälsosamtal sett olika ut. På Nordalsskolan och Fagerlidsskolan har hälsobesöket erbjudits med vårdnadshavare närvarande och då på ett smittsäkert sätt. På Åsebro skola, Åsens skola samt Karoliner skolan har vårdnadshavarens medverkan skett antingen via bokad telefonsamtal eller som ett Teams möte. Detta i samråd med berörda rektorer.

Hälsosamtal och hälsoundersökning har genomförts för samtliga elever i åk 4. Vårdnadshavarna har fått fylla i "Förnyad hälsouppgift för elev i årskurs 4". Eleverna fick innan hälsosamtalet fylla i en enkät med hälsofrågor individuellt under lektionstid. Då medverkar EMI tillsammans med lärarna för att kunna svara på frågor som uppkommer. Denna användes sedan som underlag vid hälsosamtalet. För många känns det positivt och varit uppskattat att få ett enskilt samtal med skolsköterskan i lugn och ro.

En enklare hälsoundersökning har erbjudits elever i åk 2 och åk 6. Eleverna i åk. 6 på Nordalsskolan var under några veckor hemma med distansundervisning. Efter återgång till undervisning på skoltid så fick prioriteringen ske på vaccinationerna som skulle göras och det var då endast drygt tre veckor kvar av terminen. Detta resulterade i att endast 37 av 76 elever fick hälsosamtal med skolsköterskan. Elever som varit uppsatta för olika hälsouppföljningar har försökts att hinna med mot slutet av terminen efter viss prioritering.

Det har under läsåret fortsatt att komma nyanlända till kommunen. Dessa elever har också erbjudits hälsoundersökning så fort tillfälle givits.

7-9 och gymnasiet

I år har skolsköterskan gjort hälsosamtal i åk 7 och i gymnasiet åk 1. Eleverna har även fått besvara en ny hälsoenkät. På högstadiet och gymnasieskolan har eleverna haft distansundervisning och har varit svåra att nå. Eleverna i åk. 7 fick ändå sista veckorna sina hälsosamtal så gott det gick.

Många elever söker skolsköterskan för samtal och rådgivning. Spontanbesöken är många och det har varit svårt att kunna ha en speciell tid för öppen mottagning även om man strävar efter det. Arbetstrycket är lika högt nu som det varit de senaste åren.

Ett antal elever medicinerar med läkemedel för olika neuropsykiatriska diagnoser. Dessa elever sköts oftast på BUP eller NP-teamet i Uddevalla och det önskas regelbundna kontroller med puls, blodtryck, längd och vikt. Denna uppgift läggs då på skolsköterskan. På högstadiet är det så många elever så det har varit svårt att hinna med och även att få boka in dem, ibland också uteblivna besök. Då skickas ett meddelande hem till vårdnadshavarna.

Vaccinationer

Mål

Vaccinationer enligt det nationella basprogrammet ska erbjudas alla elever i skolan.

Resultat och bedömning

MPR

I enlighet med vaccinationsprogrammet erbjöds under året vaccination mot mässling, påssjuka och röda hund till alla elever i åk 2. Endast 1 vårdnadshavare tackade nej.

HPV

HPV- vaccination (Humant papillomvirus) infördes 2010 i det allmänna vaccinationsprogrammet med vaccination av flickor födda från 1999. Sedan hösten 2021 har Folkhälsomyndigheten tagit beslut att alla elever, både pojkar och flickor ska erbjudas vaccination mot HVP-virus. Detta efter flera års studier där man kommit fram till att det finns en samhällsnytta att vaccinera båda könen och det görs redan i andra länder.

Detta har då medfört att detta läsår har skolsköterskorna fått två årskullar att erbjuda och informera om vaccinationen. Dels flickorna i åk 6 som då släpade efter, samt att ny information skulle ges till alla elever i åk. 5. FHM tryckte upp nya informationsbrev till hemmen utifrån de nya rekommendationerna, en informationsfilm gjordes som visades i klasserna.

I åk. 6 tackade två vårdnadshavare nej= vaccinationstäckning 98,8%. I åk 5 tackade 11 pojkars vh nej=vaccinationstäckning 93,29%, 3 flickors vh nej= vaccinationstäckning 98,56%.

När elevens vårdnadshavare tackat nej informerar vi om att de kan bli erbjudna vaccination under resterande skoltid om man ångrar sig.

Påfyllnadsdos med difteri-kikhosta-stelkramp

En påfyllnadsdos av dessa vacciner erbjuds samtliga i åk 8. De flesta vårdnadshavare tackar ja. Svårigheten på högstadiet är att det kan vara svårt att få tillbaka påskrivna tillståndslappar från vårdnadshavare och då förskjuts tiden. Om eleven inte hunnit få vaccinet i åk 8 har det givits nästa läsår.

Nyanlända

Hälsosamtal

Nyanlända har fortsatt att komma till kommunen även under detta läsår men i minskat antal.

Många saknar fortfarande uppehållstillstånd och har fått flera avslag på asylansökan. Dessa familjer kommer under hösten att få flytta från de bostäder som Migrationsverket hyr av Melleruds kommun. Denna information kom ut under våren. Därför är många familjer oroliga för var de kommer att bo och gå i skola och vi vet inte vilka som är kvar i augusti när skolan börjar.

De remisser som EMI gjort för hälsoundersökning till Närhälsan i Mellerud har det sista inte blivit gjorda med anledning att av arbetssituationen under pandemin har varit tung.

Kompletterande vaccinationer

För nyanlända och andra ofullständigt vaccinerade elever gäller att kompletterande vaccinationer i enlighet med WHO och det allmänna vaccinationsprogrammet ska erbjudas.

Målsättningen är att alla barn ska ha ett fullgott skydd mot difteri, stelkramp, polio, kikhosta, hepatit-B samt mot mässling, påssjuka och röda hund. Hepatit-B ingår numera även i det svenska vaccinationsprogrammet och sedan några år tillbaka.

Vaccinationer enligt särskilda vaccinationsprogrammet och kombinationsvacciner, tillhandahålls av Närhälsan men ges av skolsköterskan i skolan. De flesta nyanlända eleverna har erbjudits vaccination och blivit uppvaccinerade för att sedan kunna följa det svenska vaccinationsprogrammet. Detta har blivit utfört på eleverna på låg- och mellanstadiet men inte fullt ut på högstadiet och gymnasiet. Se under kapitlet Corona.

Arbetsmiljö

Mål

Enligt Socialstyrelsens riktlinjer ska EMI medverka i skolans systematiska arbetsmiljöarbete.

Hon ska uppmärksamma brister i skolans fysiska och psykiska miljö, delta i olycksfallsförebyggande arbete samt observera risker i lekmiljön under raster tex. I dessa frågor ska EMI arbeta tillsammans med övrig elevhälsa för att tillsammans bygga trygga och säkra miljöer på skolan.

Hälsofrämjande arbete

Mål

EMI:s insatser ska i första hand vara hälsofrämjande och förebyggande och det hälsopedagogiska inslaget är viktigt vid alla kontakter. Det individuella hälsosamtalet fyller en central funktion då det syftar till att stärka elevernas självkänsla och stimulera dem till att göra medvetna val. Individperspektivet i arbetet ska kompletteras med ett folkhälsoperspektiv.

För EMI:s del rör det sig bland annat om hälsoundervisning och skapandet av en stödjande och god arbetsmiljö i skolan. I detta arbete kan hon samarbeta med övrig elevhälsa på skolan.

Resultat och bedömning

Under läsåret har hälsofrämjande arbete utförts genom de enskilda hälsosamtalen med eleverna i förskoleklass, åk 4, åk 7 samt gymnasieklass åk 1.

Anneli Stenberg har på sina skolor haft samtal om pubertetsutveckling i klass 5, uppdelat för flickor och pojkar, information runt alkohol och tobak i åk 6 Karoliner skolan. Samtal tillsammans med skolkurator om kompisskap åk 6 Karoliner skolan.

Linn Skärlund på högstadiet / gymnasiet har arbetat med hälsofrämjande arbete, tex i form av lunchpromenader med eleverna.

Solweig Jonsson har haft svårt att kunna delta i undervisningen med anledning av de övriga arbetsuppgifter hon har med MLA-uppdraget, PMO-systemadministratör och arbetet med E-arkivet.

Sjukvård

Mål

EMI ska erbjuda enklare sjukvårdsinsatser, bedömningar och behandlingar. Med den specifika kompetens de har-grundutbildning sjuksköterska därefter specialistutbildning som distriktssköterska (även inom intensivvård- Solweig Jonsson) kan de bedöma skador och olycksfall och hänvisa vidare till rätt instans inom sjukvården.

Resultat och bedömning

Trycket är stort på verksamheten att ta emot, bedöma och ta hand om olika skador, stora som små, olika typer av besvär och funderingar runt sin kropp.

Försöket med öppen mottagning fungerar inte alltid så bra då elever kommer under hela skoldagen efter småskador som skett på raster, idrottslektioner eller slöjd. Ett antal tillbudsrapporter har skrivit gällande olika typer av skador som drabbat eleverna.

Vårdnadshavare som önskar att skolsköterskan gör någon bedömning av sitt barn av olika anledningar sker antingen genom kontakt via klassläraren eller med skolsköterskan direkt.

Ett antal remisser har under läsårets skrivits till barn- och ungdomsmottagning, specialistmottagningar inom öron-näs-hals, audionom, ögon, hud, BUP samt ett flertal optikerremisser. Elever under 8 år remitteras till Ögonläkare, därefter kan de besöka optiker. Detta enligt socialstyrelsens direktiv för deras verksamhet.

Elevhälsan

Mål

EMI utgör en del av elevhälsan och ska därmed samverka med övriga kompetenser inom denna. På varje enhet finns ett elevhälsoteam som består av rektor, kurator, specialpedagog, skolsköterska samt på låg och mellanstadiet logoped. Detta team träffas regelbundet enligt fastställt schema på respektive skola. Skolläkaren kan också kontaktas vid behov av medicinsk rådgivning via Teams.

Förutom detta finns en grupp som kallas "Samlad elevhälsa" där alla enheters elevhälsoteam träffas en gång i månaden. Detta team sammankallas av rektor Camilla Berglöv-Hermansson. Man har haft fyra möten under läsåret, alla via Teams.

Samverkan

Resultat och bedömning

Något av de viktigaste är att ha en bra samverkan med elevernas vårdnadshavare. Utan detta kan man inte utföra ett bra arbete inom elevhälsan.

Samverkan med Närhälsan i Mellerud kring nyanlända elever och det finns en rutin kring detta.

I samverkan med BVC-sjuksköterskorna finns rutin kring överlämning från BVC till EMI. Man har först en muntlig överlämning där det viktigaste tas upp, sedan skickas BVC-journalen via export mellan de olika journalsystemen och om det inte fungerar, vilket beror på olika tekniska problem, som utskrivna journaler som sedan inscannas.

IFO är en viktig samarbetspartner för skolan.

Oftast är det rektor eller kurator som sköter kontakten. Det har varit stor omsättning av personal som skapat sämre kontinuitet.

När det gäller Barn- och ungdomspsykiatriska mottagningarna i Vänersborg och Bäckeфорs är väntetiderna långa framför allt för utredningar. Oftast ges en tid ganska snabbt för bedömningsamtal men om eleven ska utredas vidare blir väntetiden oftast upp till 1 år eller mer. Skolorna har även vänt sig till externa aktörer för utredning som Modigo, Wemind samt ett nystartat team i Uddevall. De psykologer som skolorna anlitar gör utredningar men ställer inga diagnoser.

Dokumentation

Mål

Målet är att all dokumentation ska ske i det digitala journalsystemet PMO. Alla dokument som till exempel remissvar och utredningar scannas in i elevens journal.

Resultat och bedömning

Journalsystemet PMO har versionen 12.1.0 och uppgraderas varje år. Journaltyper finns för professionerna rektor, specialpedagog, kurator, skolsköterska och logoped. Det finns förutom detta en elevakt som är tillgänglig av alla professioner. Skolläkaren dokumenterar i skolsköterskans akt.

Systemadministratör för PMO har varit fortsatt Solweig Jonsson. För två år sedan blev journalsystemet anpassat för att kunna föra över journaler till kommunens E-arkiv. Allt enligt kommunens nya Dokumenthanteringsplan. Detta arbete har fortsatt under en implementeringsfas och tagit tid eftersom det skett leverantörsbyte inom IT-systemen. Att uppdatera klasslistor så de är aktuella tar en stor tid i anspråk. Inläsning av elevregister från Procapita görs kontinuerligt. Elever som saknar personnummer får dock läggas in manuellt. Även utflyttade elever får tas bort manuellt. Ett stort önskemål från flera användare är att få gå en grundutbildning i PMO.

Kvalitetsutveckling

Mål

Elevhälsans medicinska del ska följa Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1996:21) Kvalitetssystem i hälso- och sjukvården omfattas av ett kvalitetssystem med flera kvalitetsområden. Kvalitetsföreskrifterna berör bl.a. följande områden: patientens värdighet och delaktighet, ansvar för kvalitetssystem, krav på samarbete, metoder för diagnostik, vård och omhändertagande, kompetens samt riskanalys och avvikelshantering. Enligt 3§ SOSFS 1996:24 ska hälso- och sjukvårdspersonalen "medverka och genom ett systematiskt, fortlöpande och dokumenterat kvalitetsutvecklingsarbete svara för att de av vårdgivaren genom verksamhetschefen angivna målen med verksamheten nås".

I Socialstyrelsens rapport 1998 sammanfattas kvalitetsföreskrifterna på följande sätt:
"Skolhuvudmannen ska fastställa verksamhetens övergripande inriktning när det gäller kvalitet och ambitioner och när det gäller att tillgodose elevernas behov. Verksamhetschefen ska utforma och fastställa ett ändamålsenligt kvalitetssystem med organisation, resurser, rutiner och metoder som säkerställer skolhälsovårdens kvalitet."

Resultat och bedömning

För att öka patientsäkerheten ska alla vårdgivare skriva en patientsäkerhetsberättelse innan 1 mars varje år. Detta har gjorts av MLA Solweig Jonsson och vidarebefordrades till Kultur- och utbildningsnämnden där den redovisades i mars. Då medverkade även vår skolläkare Mårten Hallberg som presenterade sig. Detta skedde via Teams.

Kompetensutveckling

Mål

För att upprätthålla en god kvalitet är det viktigt med en fortlöpande kompetensutveckling inom professionen. Hälso- och sjukvård är en kunskapsintensiv verksamhet där nya forskningsresultat, behandlingsmetoder och rutiner utvecklas fortlöpande.

För att upprätthålla en god och säker vård för eleverna och ha aktuell kompetens är det därför viktigt att få möjlighet att delta på fortbildningar som erbjuds.

Resultat och bedömning

Skolsköterskorna har under läsåret deltagit i följande träffar och nätverksmöten: Nätverksmöte för MLA: För Fyrbodals område: Tre träffar digitalt i form av Teams. För MLA i VG-regionen (49 kommuner): En träff digitalt.

Skolsköterskekongress i maj som i år blev i digital version, där medverkade ingen. Detta är annars ett utmärkt forum för att få till sig nyheter, fortbildning inom olika områden samt träffa kollegor från hela Sverige. Eftersom skolsköterskearbetet oftast är ett ensamarbete är detta att få träffa kollegor extra värdefullt.

Det fackliga uppdraget som förtroendevald för kommunens skolsköterskor är Solweig Jonsson som deltagit i nätverksmöten och löneutbildningar, alla digitala.

Under året har det blivit alltmer vanligt med digitala utbildningar som erbjuds och som oftast är kostnadsfria.

Under vårterminens slut fick Solweig Jonsson erbjudande att som egenskap av fackligt skyddsombud delta i en utbildning runt konflikthantering. Denna var tre x fyra timmar digitalt. En utbildning som HR-avdelningen anordnat med en mycket bra föreläsare.

Förbättringsområden

Områden som behöver arbetas med:

Att fortlöpande utveckla arbetet och driva det framåt tillsammans med övriga professioner i elevhälsan. Ett arbetsområde som det påbörjat att arbetas med är frånvaron på skolorna.

Att sträva efter en likvärdig elevhälsa och arbetssätt på skolorna i kommunen. Detta gällande alla professioner.

Att utveckla det förebyggande hälsoarbetet. Det kan handla om undervisning rörande kost, aktivitet, sömn, hygien, skärmtid, tobak och droger, pubertet, sex och samlevnad.

Coronaeffekten.

På grund av Coronapandemin har det varit många förändringar i verksamheten inom Kultur-Utbildning. Inga gemensamma utbildningar vid tex uppstartsdagar har kunnat genomföras. Ett flertal möten har anordnats via Teams-funktionen och har under läsåret används flitigt.

En samordningsgrupp runt Corona bildades förra våren i kommunen med säkerhetssamordnare Anna Granlund som ansvarig. Chefer från de olika förvaltningarna

inbjöds samt några andra. Där har förvaltningschef Anders Petterson samt skolsköterska Solweig Jonsson deltagit.

I början träffades gruppen regelbundet via Teams och stämde av läget inom kommunen och dess verksamhet. Det var digitala träffar som successivt har kunde minskas ned i takt med sjunkande Covid-19-fall i kommunen och avslutades i april.

Distansundervisning har skett i olika perioder både mellanstadiet (endast Nordalsskolan), högstadiet och gymnasiet. Mot slutet av vårterminen kunde eleverna gå tillbaka till den vanliga undervisningen på skolorna.

På gång i verksamheten.

Under läsåret har arbetet med att bygga upp E-arkivet i kommunen fortsatt. Tidsplanen var från början att det skulle varit klart innan sommaren 2020 men på grund av byte av leverantör till IT-systemet kommer det att bli klart mot årets slut. Detta har inneburit mycket samarbete mellan arkivarie Niklas Linde´n och Solweig Jonsson med testarkiveringar i olika format och upplägg och regelbundna Teams-möten med de andra kommunerna som deltar i arbetet. Förhoppningsvis är detta snart i hamn för att därefter kunna följa DHP med årliga arkiveringar.

Ett arbete med frånvaron håller på och ska fortsätta att arbetas med, detta sker genom den samlade elevhälsa-gruppen och på enheterna.